

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan popoldne.
Mesečna naročnina:
V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25

Uredništvo in upravljalništvo: Wolfova ulica št. 1/1.
Telefon 213.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Regulativna komponenta.

Konsolidacija našega notranjega političnega življenja daje narodnogospodarskim vprašanjem vedno večjo veljavo. Nujna posledica tega je, da stopa stanovska politika vedno bolj v ospredje in da prihajamo do vedno ostrejših borbe stanov. Deloma je ta borba nujno potrebna, ker med vojno in tudi še dolgo po vojni so bili interesi posameznih stanov tako zelo zanemarjeni, da je danes stopnjevana borba stanov za njih pravice v interesu naroda.

Nevarnost pa je, da bi mogla iti vnaša stanovi predaleč in da bi skušali posamezni stanovi uveljaviti svoje interese brez ozira na druge in tudi v takih primerih, ko bi se oškodovale upravljene interese drugih stanov. Ker je javnost zainteresirana na tem, da se ustvari ravnotežje med interesi posameznih stanov, je javnost tudi dolžna, da pravočasno skrbi za uveljavljanje regulativne komponente, ki bo uglaševala nasprotja med stanovi.

Nobenega dvoma ni, da more biti ta regulativna komponenta javnega življenja samo inteligenca. Inteligenca ni vezana na noben stan, temveč je že po svojem značaju vezana edinole na interese celote. Zato je inteligenca objektivna, zato more posredovati med stanovi. Kdor hoče uspešno posredovati med dvema skupinama mora poznati sporni predmet od vseh podrobnosti, mora biti strokovnjak. Tudi v tem oziru ni nihče drug poklican, da je posrednik, ko ravno inteligenca.

Pravilen razvoj naroda je torej nemogoč, če ni v javnem življenju uveljavljena regulativna komponenta. Ta pa more biti edinole inteligenca. Zlasti na rešnica pa je, da te osnovni zahtevi v naši državi ni zadosteno in zato smo v svojem prvem članku »Na plan« opozorili na nujno potrebo, da se pasivnost inteligence neha.

Te pasivnosti pa po ogromni večini ni inteligenca sama kriva in to smo obširno pojasnili v svojem drugem članku »Inteligenca in politika«. Konstatacija krivde in nekrivde pa ne zadostuje, temveč treba je najti rešitev problema in zato si dovoljujemo predložiti svoje skromne misli.

Glavna naloga inteligence, kot regulativne komponente, je, da vsa dnevna vprašanja objektivno presodi in da poda javnosti plod svojega študija. Tej nalogi more danes inteligenca s samo skromno pomočjo javnosti zadostiti.

Mi nujno potrebujemo objektivno in visoko stoječo revijo, ki bi brez ozira na stranke in vse druge interese presojala politična, gospodarska in kulturna vprašanja le s stališča celote. Narod mora izvedeti za mnenje inteligence in njeno mnenje je mogoče dati le v reviji. Pred vojno smo imeli celo vrsto revij in vendar smo bili tedaj v vsakem oziru dosti na slabšem kot danes. Da imamo danes zadosti ljudi, ki bi nam mogli dati tudi prvostorno revijo, nam gotovo. Sigurno pa je tudi to, da je dovolj političnih inteligentov, ki bi mogli prevzeti skrb za redno izhajanje revije. S tem bi pa bila že dosežena prva stopnja in upliv inteligence bi bil uveljavljen.

Istočasno pa je treba rešiti drugi problem; razširjenje kroga inteligentov, katerim njihovo gnotno stanje dovoljuje, da se v javnem življenju udeležujejo. Kdor se bori s pomanjkanjem, kdor ne more zadostno oskrbeti svoje družine z vsem potrebnim, ta tudi ni na sila za javno delo.

Zato je ena prvih nalog političnih aktivistov, da skrbje za gnotno dobrobit uradništva, ki tvori gros inteligence. Treba je enkrat uveljaviti načelo, da se mora rešiti uradniško vprašanje ne iz strankarskih spekulativnih namenov, temveč iz državnih ozirov. Država je zainteresirana na rešitvi inteligenčnega vprašanja in ne partija.

Naše stranke se večinoma objektivni kritiki inteligence izogibajo in njenemu udejstvovanju se stavijo zelo rade precejšnje ovire. Predvsem pa se ljubi le ono inteligenco, ki se slepo pokorava strankarskemu diktatu. Ni treba na-

Sporazum z Radičevci bo skoraj dosežen tudi v podrobnostih.

Beograd, 18. sept. Poslanca HRSS sta sinoči odpotovala v Zagreb, da poročata Radiču o pogajanjih, ki sta jih imela v Beogradu z Davidovičem. Obenem pa bosta dobila od Radiča novih instrukcij in se bosta do ponedeljka vrnila v Beograd. Do tega časa bo namreč definitivno rešeno vprašanje vstopa HRSS v vlado.

Načela izpremembe uradniškega zakona.

Beograd, 18. septembra. Komisija za izdelavo predloga za spremembo uradniškega zakona je včeraj nadaljevala svoje delo v pravnem ministru. Komisija je dosedaj razpravljala o spremembi, ki se bo izvršila v posebni predhodni naredbi uradniškega zakona. V glavnem stoji komisija na stališču, da oni državni uradniki, ki so bili v času, ko je zakon stopil v veljavo,

izven službe, imajo po vstopu v državno službo iste pravice, kakor oni, ki so se nahajali v državni službi, ko je zakon stopil v veljavo. Ta odlok velja 3 leta. Dalje je komisija razpravljala o razvrstitvi uradnikov. Najbrž bodo obstojale 3 kategorije. V prvi kategoriji odpade 9. skupina. V prvi in drugi kategoriji pa bodo povisane plače.

Obtožba proti dr. Markoviču izročena predsedniku skupščine.

Podpisalo jo je 60 poslancev.

Beograd, 18. septembra. Narodna poslanca Dragutin Pončelić in Mladen Nikolić sta včeraj predala g. Ljubi Jovanoviču obtožbo proti Lazi Markoviču. Obtožnica obsega 60 strani in jo je podpisalo nad 60 poslancev, med katerimi ni nobenega radikala.

viču. Obtožnica obsega 60 strani in jo je podpisalo nad 60 poslancev, med katerimi ni nobenega radikala.

OBTOŽBA PROTI DR. JANKOVIČU.

Beograd, 18. sept. Včeraj je bila končana obtožnica proti Velizarju Jankoviču. Obtožnico je podpisalo 30 poslancev. V glavnem obsega obtožnica 4 dele: 1. akcijsko društvo »Putnik«, za prodajo železn. kart s 5 odst. provizije od države. Društvo je predsedoval njegov pomočnik Avramović in jo je on organiziral; 2. odkup orientalskih železnice 42 milijonov frankov; 3. tovarna vagonov v Kruševcu 400 milijonov Din in 4. otvoritev in pooblastitev privatne delavnice za popravljane železniških vozov v Brodu, Smederevu in Subotici.

KONFERENCA DEMOKRATOV.

Beograd, 18. septembra. Sinoči se je vršila v predsedništvu vlade konferenca demokratskih ministrov. Davidović je poročal o dopoldanski konferenci z Mačekom in Predavcem. Razpravljali so o vstopu HRSS v vlado in o končnem izmiranju s Hrvatmi. Konferenci je prisostvoval tudi dr. Josip Smolaka, naš poslanik v Vatikanu. Po končani konferenci je Davidović sprejel v posebni sobi ministra dvora Jankoviča in ga obvestil o uspehu pogajanj z Radičevimi delegati.

Beograd, 18. sept. Danes dopoldne se je vršila seja demokratskega kluba. Seje se je udeležil tudi Davidović, ki je poročal o položaju in o sporazumu s HRSS, kar je klub z zadovoljstvom sprejel na znanje.

VOJNI MINISTER ODPOTOVAL V BELJE.

Beograd, 18. septembra. Danes je odpotoval na Belje vojni minister Hadžić, ki bo kralju poročal o končnem šolanju gojencev vojne akademije. S tem ukazom bodo vsi ti gojenci uvrščeni kot podporočniki pri raznih vojaških oddelkih.

glašati, da je poslušna inteligenca manj vredna in da od nje ne morejo imeti stranke one koristi, kakor bi jo v lastnem in narodnem interesu morale imeti.

Pribiti pa je treba tudi to, da se le v preminih takozvanih naprednih strankah manj cenijo pomoč inteligence, kakor pa v SLS. Pri zadnjih skupščinskih volitvah se je to jasno pokazalo in celo sodelovanje inteligence se je reševalo z demagoškimi stališči. Nikakor ne pretiravamo, če rečemo, da je velik del lanskega neuspeha utemeljen tudi v tej napaki naprednih strank.

Inteligenca je regulativna komponenta našega javnega življenja. Če hočemo homogen razvoj svojega naroda, moramo to komponento uveljaviti. Enako pa jo morajo uveljaviti tudi politične stranke, če hočejo, da bo njihovo delo v resnici v trajno korist naroda. Samo take stranke pa so upravičene.

Vlada Cankova z morilci.

Beograd, 18. septembra. Po poročilih z bolgarske meje se čuje, da se je Cankova vlada odločno postavila na stran Protogorevca. V akciji proti Makedonstvuščin, ki so proti Protogorevnu, sodeluje tudi vojska. Iz notranjosti Bolgarske se širijo alarmantne vesti, kot da je vsa Bolgarska v predvečer krvavih dogodkov.

NADALJEVANJE BOJEV MED MAKEDONSTVUJUŠČIMI.

Sočija, 18. septembra. Mesto je podobno vojnomu taboru. Vsa politična prestopek se kaznuje s smrtjo. Vsi jav-

SKUPŠČINA SE SESTANE ŠELE OKTOBRA.

Beograd, 18. septembra. Predsedništvo narodne skupščine javlja, da ni izgleda, da bi se skupščina sestala pred 20. oktobrom, ker še ni pripravljeno gradivo za zasedanje. Medtem pa je Davidović izjavil, da se bo skupščina sestala od 5. do 10. oktobra.

STAVKA KOVINARJEV V AVSTRIJI KONČANA.

Dunaj, 18. septembra. Po celodnevni pogajanjih je bil pozno v noč dosežen sporazum med zastopniki delavcev in delodajalcev. Mezde delavcev se zvišajo za 10 odstotkov in se tako najnižja delavska plača za uro zviša od 7100 a. kron na 8500 a. kron. Jutri se prične v vseh obratih redno delo.

Ljubljanska porota.

Četrtilni umor pred jesensko poroto.

Senatna predseduje viš. sod. svet. Anton ga, voltanta sta viš. sod. svet. Vidic in sod. svet. Keršič. Drž. pravništvo zastopa Ogorutz, zagovornik dr. Azman.

Anton Bedenk, po dom. Bošnjakov iz Podgorice občina Peče, 24 let star, posestnikov sin in delavec, kaznovan

je obtožen:

1. Da je dne 6. maja 1924 zvečer v Podgorici z namenom usmrtiti ga Franca Lovrača zavrtno skozi hišno okno s puško v tilnik ustrelil, tako da so svinčena zrna prodrla v lobanjo in razbila njeno bazo in je vsled tega otrpnela možgana ter hrbeničnega možga nastopila smrt Franca Lovrača.

2. Da je ob priliki ad 1. posedoval in nosil puško, ne da bi bil državni oblasti prijavil in dobil za to dovoljenje. Zakrivil je s tem ad 1. hudodelstvo zavrtnega umora po §§ 134, 135 kaz. zak., ad 2. prestopke po §§ 2. in 4. zakona o posesti in nošenju orožja z dne 18. februarja l. 1922.

Razlogi:

Zakonska 61 letni Franc in 52 letna Alojzija Lovrač sta stanovala v najeti stanovanjih, najprej leto dni v Kostrivnici, občina Kanderše a potem 9 mesecev v Ravnanju, ista občina. Gospodarija so Lovračni, ker se je z ženo vedno prepirali in jo tudi tepel odpuvedali obe stanovanji, vsled česar se je spomladi 1923 preselili v Podgorico v hišo št. 9, ki je last posestnika Franca Topšek.

Ta hiša je pritična in stoji v kotu, ki ga tvorita dve občinski poti, tako da kuhinja in kamra mejita na pot. Ravno tako pa tudi soba a samo z eno steno, dočim njena druga stena z dvema okni mej na sadni vrt, preko kojega pelje steza.

Zakonska Lovrač tudi tukaj nista živela v miru. Soprog je našel tudi tu s svojimi nasilnim obnašanjem mnogo sovražnikov. Med temi je bil tudi 24 letni Anton Bedenk, ki pa je tudi sam slabo opisan; slab, len delavec, ki kar zasluži, vse zapije. Fran Lovrač ga je baje večkrat zmerjal, mu grozil, da ga bo zaklal. Lovrač je njegovim staršem baje tudi kradel kokoši in jim zažgal celo kozolec. Obtoženec zatrjuje, da je vsled tega prišel v neko razburjenje, tako da se mu je večkrat sanjalo o tem, da ga Lovrač tepe in kolje; ter priznava to, da je že leto dni sem nameraval iznebiti se Lovrača, a da tega svojega namena ni mogel izvršiti, ker ni imel nobene puške. Pozval je bil tudi nekoč svojega prijatelja Franca Rebolja, naj skupaj nabijeta Franca Lovrača, a Rebolj, dasi je pritrjeval mnenju obtoženčevina, češ, da bi bilo najbolje Lovrača stran spraviti, ni hotel sodelovati, vsled česar je napad takrat izostal.

Za takrat je moral Bedenk torej moralni svoj namen opustiti, a v noči 5. maja t. l., ko je spal na skednju Ivana Erminija in videl tam v slami skrito nabasano eno puško, sklenil je z njo Franca Lovrača takoj drugi dan ustreliti.

In res, dne 6. maja t. l. je Anton Bedenk, potem ko je do večera pri Matevžu Dolinarju v Logu pomagal kuhati žganje Ivana Erminija, šel okoli 8. do pol 9. ure zvečer najprej k posestniku Janezu Cerar v Goro pri Sv. Florjani in od tu četrte ure

ni lokalni, gostilne in kavarni morajo biti ob 8. uri zaprte. Prav tako vse trgovine. Prebivalstvo ne sme na ulice po 8. uri. Borbe med obema taboroma Makedonstvuščin se nadaljujejo in so zelo ostre.

BOLGARSKI POSLANIK VIDI VSE DOBRO.

Beograd, 18. septembra. Danes je posetil zunanjega ministra bolgarski poslanik Vukarevski, ki mu je poročal, da je položaj v Bolgariji normalen in da so vesti beograjskih listov o revoluciji na Bolgarskem pretirane.

KONFERENCA MED DAVIDOVIČEM IN KOROŠCEM.

Beograd, 18. septembra. Predsednik vlade Davidović je imel dopoldne daljšo konferenco z dr. Korošcem o položaju in o sporazumevanju s HRSS, ki upa, da bo sporazum izveden popolnoma in na zadovoljstvo obeh strani.

PRED GOSPODARSKIMI POGAJANJI S ČEHOSLOVAŠKO.

Beograd, 18. sept. Pogajanja s Čehoslovaško o vprašanju ekonomskega zblizanja se bodo pričela te dni.

DR. SMOLAKA PRI DAVIDOVIČU.

Beograd, 18. sept. Naš poslanik v Vatikanu dr. Josip Smolaka je danes posetil predsednika vlade Davidoviča in ministra ver.

kaneje naravnost na Reko na skedenj Ivana Erminija. Tam je vzel iz slame že nabasano eno puško in marširal z njo kar po cesti v Podgorico. Dospel do Lovračevega stanovanja, se je ustavil. Kakor trdi obtoženec, je silil, ko je Franca Lovrač ženo ravno spoval in ko je baje tudi grozil, da bo celo vas poglaval v zrak. Lovrač je sedel tedaj na klopi med mizo in prvem oknom, ki gleda na vrt, tako da je okni, ki je bilo zaprto s šipami, kazal hrbet.

Anton Bedenk je tedaj kar naslonil puško od zunaj na okno in iz daljave približno pol metra sprožil puško proti Lovraču. Obtoženec trdi, da, ker je vsled strela ugasnila na mizi luč, ni videl, je-li Lovrač bil zadet ali ne. Silil pa da je, kako se je šipa zdrobila. Obtoženec je takoj po strelu odšel po isti poti, po kateri je prišel, nazaj na Reko, skril puško v slamo, na Erminijevem skednju, kakor je bila prej ter se nato vrnil k Dolinarju kuhati žganje.

Franca Lovrača je našla drugega dne dopoldne žena še vedno sedečega na klopi, sklonjenega čez mizo z glavo naslonjeno na desno roko, v kateri je tiščal še nož, s kojim je bil pri večerji lupil krompir.

Na mizi in pod mizo mlako krvi: Franca Lovrač je bil mrtev.

Sodni zdravnik so ugotovili, da je bil Franca Lovrač zadet strel v tilnik. Izstrelki, ki so ostajali iz narezanega svinca, prodrli so bili v dveh strelnih kanalih do baze črepin, kolo so razbili. Vsled otrpnelosti možganov in možga v hrbeničnem možgu nastopila takoj. Po zdravniškem mnenju bi bila vsaka zdravniška pomoč izključena.

Po začetem tajeju je obtoženec priznal namen in dejanje samo.

Isto se kvalificira hudodelstvom zavrtnega umora. Posest in nošenje strelnega orožja t. l. enočev brez oblastnega dovoljenja je tudi dokazano po prvi razvitem dejanskem stanu.

Zagovor.

Predsednik: »Bedenk, ali pripoznate krivdo?»

Obtoženec: »Vse pripoznam. To je bilo tako: Lovrač je mene vedno preganjal in opetovano napadal. Premišljeval sem, kako bi ga pretepel. Imam pokvarjeno roko in, svohi, sem. Dne 5. maja sem spal na skednju Ivana Erminija. Tam sem našel v slami puško skrito in sklenil sem, da bom z njo Lovrača. Pridem do njegovega stanovanja, silim ga, kako je ženo zmerjal, kako je vpijal, da je Bošnjaku že dosti škoda naredil, da bo mene ubil in celo vas zažgal. Naslonil sem puško na okno in sprožil sem z levico. Ubili ga nisem nameraval, samo ustreliti sem ga hotel.»

Predsednik: »Ali se ga je razven vas še kdo bal?»

Obtoženec: »Vsi so se ga bal, cela vas si je belila glavo, kako bi se ga znebil.»

Državni pravdnik: »Pa ste se ga res tako hudo bal?»

Obtoženec: »Tako sem se ga bal, da se mi je še ponoči sanjalo o njem.»

Državni pravdnik: »Ali mislite, da je prav, da ste ga umorili?»

Obtoženec: »Prav ni, toda nisem si mogel drugače pomagati?»

(Razprava se nadaljuje.)

malen, ko je prehrana zadovoljiva, ko so razmere že urejene, sploh še mogoča. Tako pa ne more iti dalje, to stanje je neizvedljivo. Treba bo z železno roko taka dejanja zadržati, kakor smo zadržali je poprej z vašo pomočjo že druge stvari. — Današnji slučaj je izmed vseh treh, kar smo jih imeli v tem zasedanju, najstrašnejši. Če navaden umor je nasilstvo zoper naravo, ki pravi: »Ne ubijaj!« Če pri navadnem umoru se je postavil morilec izven zakona, on ruši. On ruši interese posameznika, kateremu vzame najdražje, kar ima, on ruši pa tudi interese drugih ljudi, njegovih sorodnikov. Če umori morilec rodbinskega očeta, ruši s tem tudi interese otrok itd. — Vsa umor je grdo nasilstvo, današnji umor je pa kvadrupel umor, roparski umor. Dva zločina najhujše vrste sta združena: To je umor iz amazane dobičkalnosti. Pri navadnem umoru je vzrok sovraštvo ali pa tudi ljubjezen, vzrok današnjega je pa umazana dobičkalnost. — Obtoženec sicer taji. On je kot macek. Prizna samo to, da je bil pri Krakarju in vprašal, kako bi prišel v Ameriko, vse drugo taji. Taji, da bi bil obljubil Zevnikovi, taji, da bi mu bila dala 50.000 kron, da ji preskrbi potni list za Ameriko — vse taji. Kljub temu se je posrečilo preiskovalnemu sodniku, ki mu ga je naklonila usoda, da je zbral vse niti, ki vodijo do njega, da se mu je posrečilo ugotoviti, da edini, ki pride v poštev, je obtoženec. — To je danes ugotovljeno po mogočih pričah. Hudočestvo roparskega umora je tak zločin, da ga niti narava sama ne prenese, narava sama se maščuje. — Zemlja sama meče kosti umorjenec iz sebe. — Zgodi se, da pride po 30 letih kaka roka, noga ali glava, zakopana od morilca zopet na dan in povzroči, da se morilec najde, in narava je pomagala tudi v tem slučaju. Tu je nje-na glava, ki z vrtolom glasom in vrtinami očmi priča zoper obtoženca, med 58 pričami imamo tudi eno pričo iz onstran groba. Govorila je skozi usta prijateljev in prijateljic, ki so povedale vse. Pa tudi žive priče imamo, ki so povedale, kako jo je naročil taji. Priča Smoletova jo je peljala iz svoje hiše naravnost v roke obtoženca in s tem naravnost v smrt. Pa tudi druge priče imamo. —

Štirinajst predkazni ima obtoženec, same nasilnosti, celo uboj v družbi. Pismo o glasu pravi, da je nasilen in nevaren, len, delomrzen. Tudi tihotapec je bil in zapravljal premoženje drugih. Temu človeku v roke je padla nesamostojna Marija Zevnikova. Preganjala jo je usoda. Moč ji je padel v roki. Vzela je drugega. Prepisala mu je vse. Mož zapravi vse. Pa še ljubosumen je, razprti nastane. Marija Zevnikova se zaljubi v domaćega fanta in ta ljubezen ji postane usodna, ta ljubezen jo stane življenje. Radi te ljubezni je prišla na misel, da se izseli v Ameriko in s tem je prišla v dotik s Kristanom. On ji je bil preje tujec, slišala je, da je tihotapec, ki je zaprt v Trstu, vendar, on, ki je bil mnogo po svetu, bo vedel, kako najti pot v Ameriko. Kristan ji je obljubil pomoč. S tem se je polastila ženske kakor hudič grešne duše. Zahteval je 50.000 kron in dala mu jih je. Sumila je, da je slepar, bila pa je že zamrežena, izcajnil ji je browning, vleklo jo je od dne do dne. — V gozdu jo je čakal kot njen vodnik. Prijel jo je za roko, peljal v gozd, kjer jo je ustrelil dvakrat v glavo pod oči. Preiskava je to ugotovila po mogočih dokazih. To je nasilje, ki ga narava sama ne prenese. — Manjši delikti se pozabijo, to se zgodi, krvavi delikti se maščujejo. — Reabilitirajte njeno čast, maščujte njeno smrt!

Zagovornik dr. Svigelj.

Radi neovrgljivega dokaznega materiala je bilo v tem slučaju zagovornikovo stališče v resnici težko. Dr. Svigelj si je vsekar prizadeval, da obtoženca olajša njegovo stališče in v tem smislu je bil zasnovan tudi ves zagovor. Opozoril je porotnike, da Kristanov zločin morda vendar ni tako strašen, kakor ga opisuje obtožnica. Vsem tem procesom manjka eno, kar je zelo važno: obtožbeno priznanje. Ničesar ni videl, kako je izvršil zločin, so tu le okolnosti, ki kažejo na Kristana kot krivca. In v tej zavesti se je postavil obtoženec na stališče, naj se mu krivda dokaže, potem rad prizna vse in je pripravljen na obsodbo. To obtožbeno stališče imenuje državni pravdnik cinizem, ki karakterizira Kristanovo zakrknost. Direktne dokazne za obtožbeno krivdo nimamo. Kdo more to-

rej z gotovostjo trdit, da sta bila v onem temnem krogu, ki je nastal v trenutku zločina, Kristan in Zevnikova v resnici sama. Zato, gospodje porotniki, nimamo nikakih dokazov. V glavnem je bil tu neposredni motiv zločina denar. Zevnikova je vedela, da je onih 10.000 kron, ki mu jih je izročila, izgubljena. Za ostalo ji ni šlo. Ne morem verjeti v tako kruto podviganje človeka, ki bi bil pripravljen umoriti žensko, ki se mu noče udati. Da se je v tisti noči šlo med Kristanom in Zevnikovo za nekaj takega, pričajo znamenja na vratu umorjenke, da je pozicija, v kateri je bilo najdeno njeno truplo. Pokojnica je bila lepa žena. Ali je čudno, gospodje porotniki, ako se je vnela v Kristanov strast poželenja na samotnem kraju, sredi sanjave poletne noči? In jel jo je nagovarjati, ona se brani, Kristan se razburja vedno bolj, slednjič podvija. Po-tegne revolver in ustrel v namenom, da jo prestraši, ne da jo umori. V eni roki samokres, z drugo kroti njeno nemirne kretnje. V onem trenutku je bilo Kristanu brezdvoma več od tega, da zadosti svojim seksualnim čutilom, kot da oropa svojo žrtev. Tedi pa je počilo dvakrat zaporedoma. Zevnikova se je brezdvoma premakla v neprijetnem položaju sem in tja in kaj lahko je mogoče, da sta jo strela umorila po popolnoma slučajno. Treba je presojati ta težki slučaj tako, da bo za obtoženca lažje. Slednjič je Kristan oče dveh nedolžnih otrok in radi teh ne potrdite vprašanja glede umora.

Krivdorek porotnikom.

1. glavno: Hudočestvo goljufije II. da, 1. ne, torej da.
2. glavno: Hudočestvo roparskega umora: 12 da, torej soglasno.

Sodba.

Janez Kristan je kriv hudočestva goljufije v smislu § 197 in 200 k. z. in hudočestva roparskega umora v smislu § 134 in 135 ter se kaznuje po § 136 k. z. s smrtjo na vešalih. Obtoženca je zagovarjal odvetnik dr. Svigelj.

Obrazloženje je trajalo dva dni in je bila sodba izrečena ob 8. uri zvečer.

To in ono.

CHIKASKI PROCES.

Razburjenost ameriškega javnega menja in posebno chikaskega se z obdobjem ni podelila, temveč se je celo povečala. Mnogi časopisi ponavljajo dan na dan svojo indigancijo radi dejstva, da sta milijonarja-morilca ušla smrtni kazni. Državni pravdnik, ki je bil na procesu neljuben obtožitelj činičnih morilcev, je naznanil, da bo zbral vse akte in vse izpovedbe prič, ki se tičejo tega procesa ter jih bo poslal ravnateljstvu jolijetske jetišnice, da bodo imeli tako ravnatelj, kakor pazniki krutost zločina, ki sta ga jetnika izvršila, vedno pred očmi.

Pravdni stroški presegajo, preračunjen v jugoslovenski denar 32.500.000 kron za oba zločince skupaj, to je 16.250.000 kron za enega. Od tega je plačala država li-onis dve tretjini, stranki pa eno tretjino. Najvišje račune so predložili psihijatri, ki so analizirali umstveno in duševno stanje obtožencev. Znesek 32.500.000 kron pa ne obsega prav vseh stroškov, ker gotove postavke niso vrčane, ki tudi ne bodo ravno majhne, tako na primer stroški za stražo.

Dne 12. septembra, ko so peljali obsojenca v avtomobilu v ječo, bi se bila kmalu zgodila nesreča. Avtomobil se je zaletel v neki zid in se nato prevrnil v jarek. Policijski agenti in zločinci sta jo odnesla s par konjuzijami, čakati pa je bilo treba, da je prišel drug avtomobil.

Loeb ni izgubil svojega ironičnega smehljaja in miru niti v trenutku, ko je prestopil prag ječe, v kateri bo moral preživeti vsaj petintrideset let svojega življenja. Vzkliknil je: »No, saj to ni ravno bogve kako grd in strašen kraj!«

KAPLJICA KRVI NA PIVNIKU ALI ELEKTRONSKA DIAGNOZA.

Iz kapljice krvi na pivniku je mogoče diagnosticirati bolezen, spol in raso individuala, tako je trdil dr. Abrams v San Francisku in tako trdijo pristajajo njegove teorije, ki si je nadala pompozno ime »elektronska diagnoza«.

Dosedaj ni bilo znanstvenega dokaza za

pravilnost oziroma nepravilnost teorije. Njeni protagonisti so trdili, da je njihova metoda čisto empirična in da jo je treba presojati na podlagi dejstev in praktičnih rezultatov.

Vprašanje ni brez vsake važnosti, posebno v Ameriki ne. Zakaj v Ameriki je na tisoče diagnostikov, zdravnikov in nepravnikov, ki operirajo z »elektronsko diagnozo«. Po smrti dr. Abramsa je ostalo gibanje popolnoma stacionarno.

Tudi v Evropi je vpeljana ta metoda že nekaj časa. Zato je zanimivo izvedeti ali ima metoda v resnici sploh kako vrednost ali ne.

Eden izmed največjih ameriških znanstvenih listov se je za stvar zainteresiral in je naprosil posebno komisijo, sestavljeno iz uglednih znanstvenikov — za izvedeniško mnenje.

Delo komisije je trajalo leto dni, mnenje komisije pa je sledeče: »Komisija izjavlja, da od Abramsa in njegovih pristajavcev zahteva elektronska reakcija ni dokazana. Komisija je mnenja, da je teorija brez vsake realne podlage in ne odgovarja dejstvom. Kar se tiče zdraviljenja po elektronski metodi, izjavlja komisija, da je brez vsake vrednosti.«

Jastreb premagal pastirja. Blizu Ottenreina na Bavarskem je pretečen teden pasel nek 12 letni deček živino na travniku. Naenkrat se je spustil velik jastreb z vršine na tla in je napadel kožo, hoteč jo odnesti. Pastir je hotel odgnati jastreba s palico, toda slabo bi se mu godilo, ako ne bi bil prišlo nek kovač, ki je slučajno mino vozil, ter ga rešil. Jastreb je namreč pustil kožo ter je skočil na pastirja in ga s kljunom in krili že vrgel na tla. Kovač je hitro dobil kol v roke in je udaril po jastrebu, dokler ga ni ubil. Jastrebovi krili sta raztegnjena merila 2 in pol metra.

Lastnik:

Konzorcij »Narodnega Dnevnika«.

Glavni in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

106

»Toda kako ste vi bolj človeški, kakor drugi,« je vprašal Tarzan.

»Iz raznih vzrokov niso žene tako hitro podivjale kakor pa možje. Morda vsled tega, ker so ostali v času velike nesreče le manjvredni možje tukaj, dočim je bilo svetišče polno najplemenitejših hčera naše rase. Moje plemo je ostalo čistejše od ostalih, ker so bile že od pamtikeva moje ženske prednice velike svečnice; sveti poklic je podedovala hči po materi. Nam izbirajo možje med najplemenitejšimi v deželi. Le duševno in telesno najposposnejši možje postanejo lahko soprog veliki svečnic.«

»Kar sem videl mož,« je malce porogljivo pripomnil Tarzan, »imate bogvekakšne izbire.«

Mlada žena ga je trenetke smehljaje gledala.

»Nikar ne zagrešite bogokletstva,« je dejala.

»Sveti možje so — duhovni.«

»Potem so drugi pač lepši?« je vprašal on.

»Ostali so mnogo grši od duhovnov,« je odvrnila.

Tarzana je streslo, ko je pomislil na usodo mlade žene, ker je že v poltemi dvorane opazil, da je lepa.

»Toda kaj bo z menoj?« je vprašal naenkrat.

»Me bodete osvobodili?«

»Vi ste od boga ognja izvoljena žrtev,« je odgovorila ona svečano. »Ne imela bi moči, da vas rešim, če vas zopet najdemo. Toda jaz ne bom pripomnila, da vas najdemo, ker ste tvegali svoje življenje, da ste rešili mojega. Isto hočem storiti jaz za vas. Sicer ne bo lahko in bo trajalo najbrže več dni. Toda upam, da vas bom končno vendarle lahko spravila onostran zidovja. Pojdite! Mogoče me sedaj iščejo in če nas najdemo, sva oba zgnubljena, ker bi ubili tudi mene, meneč, da sem se izneverila svojemu bogu.«

»Tej nevarnosti se vam ni treba izpostavljati,« je odvrnil mirno. »Vrnem se nazaj v svetišče in če si priborim pot v svobodo, ne bo nihče vas sumil.«

Ona pa ni hotela tega pripustiti in ga je končno pregovorila, da je šel z njo; dejala mu je, da sta že predolgo ostala v podzemlju in da bi jo vsled tega gotovo sumničeli, če bi se tudi vrnila v svetišče.

»Skrila vas bom,« je dejala, »in se sama vrnila. Dejala bom, da sem dolgo ležala v nezavesti, ko ste ubili Tha in da ne vem, kam ste zbežali.«

Peljala ga je po zavitih temnih hodnikih, do-

kler nista prišla do male izbe, kamor je padala le slabotna tuč.

»To je mrtvašnica,« je dejala. »Nihče se ne bo spomnil, da bi vas iskal tu. Tega si nihče ne upa. Jaz se vrnem, kakor hitro se stemni. Dotlej si pa izmisli načrt za vaš beg.«

Ona je odšla in Tarzan je bil sam v mrtvašnici sredi davno izumrlega mesta Opar.

Ponesrečenci.

Clayton je sanjal, da pije vodo, čisto, svežo vodo. Zganil se je in prebudit. Tedi je opazil, da je ves premočen od ličnega dežja, ki je padal v brezkončnih curkih. Baš se je vlija močna ploha. Odprl je usta in pil.

To ga je tako osvežilo, da se je čutil krepkejšega in se kmalu lahko oprl na roke. Preko njegovih rok je ležal Thurana. Par pedo od njega je ležala Jane Porter kakor kupček nesreče, zvit na dnu čolna. Bila je čisto mirna. Clayton se je prestrašil, če je že mrtva.

Z brezkončnim naporom se mu je posrečilo izvleči noge izpod Thuranova telesa in splaziti se k Jani. Dvignil je njeno glavo s čolnovih tal.

Morda je vendarle še telo življenje v tej ubogi, shušani postavi? Ni izgubil še upanja, vzel z dežjem napolen robec in ožal dragocene kaplje nad njene otekline ustnice.

Nekaj časa ni dala nobenega znamenja življenja od sebe, končno pa je bil vendar njegov trud kronan z uspehom: njene polzaprte vešice so se rahlo zgenile. Drgnil ji je suhe roke in spustil še par kapljic vode v izsušeno grlo.

Deklica je odprla oči in ga dolgo motrila, predno se je zavedla svojega položaja.

»Voda?« je zašepetala. »Smo rešeni?«

»Dežuje,« ji je pojasnil. »Zdaj lahko vsaj pijemo. Poživilo naju je že oba.«

ANTON KOBİ
Centrala: LJUBLJANA, Izanska c. 22

Zaloga vsakovrstnega žaganega in trdega lesa in tramov. Zaloga priznana najboljših podpeških bukovih drv za kurjavo v polenih ali razžaganih z dostavo na dom. Hraštovi stebriči in vse potrebno za ograje itd. Tovarna zabojev po naročilu. Zaloga upognjenega pohištva lastnega izdelka. : : : :

Franc Cerar, družba z o. z.

IV. JAX in sin
Ljubljana

Gospodstva c. št. 2

priporoča svojo bogato zalogo

pisalni strojev

»ROLER« in »URANIA«,

šivalnih strojev

za rodbine in obrt ter

voznih koles

Styria — Dürkopp

Orožno kolo

(Waffenrad).

Cenili zastoj in franko.

Franc Cerar,

družba z o. z.

v Domalah pri Ljubljani

tovarna

slamnikov

in klobukov

Zaloga v Celju, Gospodstva 1.

Popravila se sprejemajo vsako

sredo v Ljubljani. Presežna

ni 5. na dvor, Kovačič & Tršan.

Trboveljski

premog

drva, koks

angleški premog

slezijake brikete

dobavlja Ilirija

in, Kralja Petra trg št. 8.

Tel. 220. — Plačilo

tudi na obroke.

MALI OGLASI

Inkasant

prevzame kasiranje časopisnih

naročin, zavarovalnih društvenih

članarin, trgovskih terjatev.

Nudim varščino.

Cenjene ponudbe pod »In-

kasant« na upravo lista.

Illovica za opeko

visoke kategorije, komercialno

interesantni položaj, daje se v

zakup ali skupno eksploatacijo.

Ogledati gradič g. Ace Kulmer

Ruke pri Mariboru.

Zasebni uradnik

vešč vseh pisarniških del želi

vstopiti v dobro lodo podjetje

pod pisarniško moč. Ima kavičje

25.000 Din. Ponudbe pod Z. R.

1925 na upravo.

Proda se

po jako ugodni ceni eno, ozi-

roma dvodružinska nova hiša

v Ljubljani, katera se takoj iz-

prazni. Polzeve se pri lastniku,

Vodnikova cesta 310.

Proda se

po ugodni ceni dinamo stroj

3/4 P.H. predvoljno blago, dalje

2 pisilna stroja, razne volbene

pletanine, konjske odeje (koze)

sukno itd. Polzeve se pri Franc

Triplat, Moste št. 25. p. Žirov-

nica, Gorenjsko.

Proda se

po zelo ugodni ceni 120 m²

parketnih desčic. Pojasnila daje

Lovska zadruga v Ljubljani.

Občinski tajnik

vešč vseh občinskih in vojaških

del išče mesta. Ponudbe pod

Z. R. 1925 na upravo.

Proda se

po zelo ugodni ceni 120 m²

parketnih desčic. Pojasnila daje

Lovska zadruga v Ljubljani.

Občinski tajnik

vešč vseh občinskih in vojaških

del išče mesta. Ponudbe pod

Z. R. 1925 na upravo.

Proda se

po zelo ugodni ceni 120 m²

parketnih desčic. Pojasnila daje

Lovska zadruga v Ljubljani.

Občinski tajnik

vešč vseh občinskih in vojaških

del išče mesta. Ponudbe pod

Z. R. 1925 na upravo.

Proda se

po zelo ugodni ceni 120 m²

parketnih desčic. Pojasnila daje

Lovska zadruga v Ljubljani.

Občinski tajnik

vešč vseh občinskih in vojaških

del išče mesta. Ponudbe pod

Z. R. 1925 na upravo.

Proda se

po zelo ugodni ceni 120 m²

parketnih desčic. Pojasnila daje

Lovska zadruga v Ljubljani.

Občinski tajnik

vešč vseh občinskih in vojaških

del išče mesta. Ponudbe pod

Z. R. 1925 na upravo.

Proda se

po zelo ugodni ceni 120 m²

parketnih desčic. Pojasnila daje